

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.004.02.2020

Pani
Hanna Zdanowska
Prezydent Miasta Łodzi
90-926 Łódź,
ul. Piotrkowska 104

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/070 – Zabezpieczenie szkół przed zagrożeniami wewnętrznymi i zewnętrznymi

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Łodzi (dalej: <i>Urząd</i>), 90-926 Łódź, ul. Piotrkowska 104.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Hanna Zdanowska – Prezydent Miasta Łodzi (dalej: <i>Prezydent</i>).
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania podejmowane dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach. 2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019 - 2020 (do dnia zakończenia kontroli) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi (dalej: <i>NIK</i>).
Kontroler	Jolanta Nowak, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLO/23/2020 z 6 marca 2020 r. oraz nr LLO/76/2020 z 4 czerwca 2020 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2)

¹ Dz.U. z 2020 r., poz.1200, dalej: *ustawa o NIK*

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Urząd, jako organ prowadzący podejmował w kontrolowanym okresie niewystarczające działania wspierające dyrektorów szkół w celu zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach. Wprowadzona z dniem 20 grudnia 2019 r. „Procedura w zakresie efektywnego systemu przepływu informacji na temat zdarzeń krytycznych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Łódź”, nie stanowiła dla dyrektorów placówek oświatowych wytycznych do opracowania wewnętrznych procedur, a była jedynie narzędziem zbierania danych o zdarzeniach nagłych. Nie prowadzono szkoleń czy kampanii informacyjno-edukacyjnych w zakresie rozpoznawania i zapobiegania zagrożeniom, skierowanych do dyrektorów i nauczycieli szkół. W dziedzinie współpracy z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa Urząd także nie przejawiał aktywności, jak również nie wprowadził jednolitych zasad i form takiej współpracy, pozostawiając te sprawy wyłącznie w gestii dyrektorów szkół.

Urząd, jako organ nadzorujący nie sprawował skutecznego nadzoru nad podległymi placówkami szkolno-oświatowymi, co przejawiało się w nieegzekwowaniu od dyrektorów szkół wykonywania obowiązków wynikających z przepisów prawa. Ponadto, dyrektorzy szkół nie otrzymali wsparcia finansowego na poziomie umożliwiającym wykonanie niezbędnych prac remontowych, wymaganych prawomocnymi decyzjami, czego skutkiem było zaklasyfikowanie części budynków jako zagrażających życiu ludzi.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej³ kontrolowanej działalności

1. Realizacja działań dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

1.1 Urząd nie podejmował działań mających na celu wsparcie szkół w zakresie zapewnienia w nich bezpieczeństwa poprzez opracowanie standardów, wytycznych czy wzorcowych procedur wewnętrznych, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Z dniem 20 grudnia 2019 r., Urząd⁴ wprowadził jedynie „Procedurę w zakresie efektywnego systemu przepływu informacji na temat zdarzeń krytycznych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Łódź”. W dokumencie tym wyodrębniono trzy obszary wystąpienia zdarzeń krytycznych:

- narażenie zdrowia lub życia dzieci, uczniów, wychowanków i pracowników,
- utrata/zniszczenie mienia,
- utrata dochodu, powstanie straty finansowej.

Sposób postępowania opisany w procedurze ograniczał się wyłącznie do określenia zasad i terminów informowania Wydziału Edukacji⁵ przez kierowników szkół i placówek oświatowych o wystąpieniu zdarzenia krytycznego.

(akta kontroli str. 3-7)

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Ilekroć mowa o Urzędzie, należy rozumieć również „organ prowadzący”.

⁵ Wydział Edukacji zorganizowany w strukturze Departamentu Pracy, Edukacji i Sportu w Urzędzie Miasta Łodzi. Do głównych zadań Wydziału Edukacji należało m.in.: prowadzenie spraw związanych z pełnieniem przez Miasto funkcji organu prowadzącego publiczne szkoły i placówki oświatowe.

Wydział Edukacji nie dysponował dokumentacją świadczącą o dokonaniu identyfikacji zagrożeń dla bezpieczeństwa w szkołach oraz o korzystaniu z analiz i opracowań specjalistów w zakresie bezpieczeństwa w szkołach. W planie kontroli na 2019 rok zatwierdzonym przez Prezydenta⁶ przewidziano przeprowadzenie przez pracowników Wydziału Edukacji kontroli pn. „Kontrola dostępu, zabezpieczeń teleinformatycznych i fizycznych” w 11 placówkach oświatowych, w tym w pięciu szkołach/zespołach szkół⁷. Wyniki tych kontroli wskazywały na prowadzenie przez te placówki działalności zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i wewnętrznymi procedurami, jak również identyfikowały ewentualne zagrożenia dla bezpieczeństwa uczniów i pracowników. Dodatkowo, Wydział Edukacji zobowiązał wszystkich dyrektorów placówek oświatowych do przekazywania informacji o przeprowadzanych w nich kontrolach zewnętrznych, w tym o wynikach tych kontroli, zapewniając sobie tym samym stały monitoring pod względem ewentualnych problemów czy nieprawidłowości.

(akta kontroli str. 8-58)

Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa opracował dla każdej ze szkół ocenę zagrożenia, w tym m.in. zagrożenia związane z aktami terroru, jak również wyszczególnił bezpośrednie zagrożenia dla placówki wynikające z charakterystyki rejonu, w którym się znajduje. I tak, dla 10 szkół wybranych w toku niniejszej kontroli, bezpośrednie zagrożenie stanowiły strefy skażeń spowodowane Niebezpiecznymi Substancjami Chemicznymi.

Ocena zagrożenia stanowiła dla dyrektorów szkół - obok Zasad zachowania się na wypadek różnych zagrożeń (opracowanych przez Szefa Obrony Cywilnej Kraju) - podstawę do opracowania Planu ewakuacji I stopnia na wypadek bezpośredniego zagrożenia (na podstawie wytycznych określonych Zarządzeniem Nr 1726/VI/12 Prezydenta Miasta Łodzi z dnia 12 stycznia 2012 r.), który był następnie uzgadniany w Wydziale Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa.

(akta kontroli str. 111-185)

Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa zobowiązany był do przeprowadzania w szkołach kontroli przestrzegania przepisów przeciwpożarowych. W 2019 roku nie przeprowadzono żadnej kontroli w tego typu placówkach z uwagi na problemy kadrowe, a na 2020 rok zaplanowano przeprowadzenie kontroli w czterech szkołach (jedna została rozpoczęta, ale w związku z epidemią koronawirusa czynności zostały zawieszone). Dla porównania, w roku 2018 pracownicy tego Wydziału przeprowadzili w szkołach jedną kontrolę podstawową przestrzegania przepisów przeciwpożarowych w XXXIII Liceum Ogólnokształcącym i dwie kontrole sprawdzające przestrzeganie przepisów przeciwpożarowych w Szkole Podstawowej Nr 170 oraz w Publicznym Gimnazjum Nr 7.

(akta kontroli str. 85)

1.2. W okresie od 1 października do 18 grudnia 2018 r. Urząd przystąpił do realizacji programu Bezpieczna+⁸. Zrealizowany projekt⁹ obejmował cykl zajęć aktywizujących społecznie i psychoruchowo, a przeznaczony był zarówno dla uczniów, jak

⁶ W grudniu 2018 roku.

⁷ Zespół Szkół Geodezyjno-Technicznych, Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego, Zespół Szkół Poligraficznych, XXXIII Liceum Ogólnokształcące, Szkołą Podstawowa Specjalna Nr 146.

⁸ Rządowy program wspomagania w latach 2015-2018 organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkołach, wprowadzony uchwałą nr 89/2015 Rady Ministrów z dnia 23 czerwca 2015 r.

⁹ Pod nazwą „Zajęcia psychoedukacyjne, socjoterapeutyczne i sportowe dla dzieci i młodzieży przebywających w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii Nr 4, Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym Nr 3, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym Nr 6, Zespole Szkół Specjalnych Nr 4, Gimnazjum Publicznym Nr 30 ul. Nowogrodzka 6/14, Szkole Podstawowej Nr 37 ul. Szpitalna 9/11”.

i nauczycieli oraz rodziców. W wyniku realizacji projektu, uczniowie podnieśli i rozwinęli swoje kompetencje i umiejętności z zakresu m.in. budowania poczucia bezpieczeństwa, budowania poczucia przynależności społecznej czy budowania umiejętności radzenia sobie z emocjami.

Nie realizowano projektów dotyczących upowszechniania wśród pracowników szkół umiejętności rozpoznawania oraz wiedzy o zasadach postępowania w sytuacjach zagrożeń.

(akta kontroli str. 86-109)

1.3. Z danych Wydziału Edukacji wynikało, że wszystkie szkoły, dla których organem prowadzącym było Miasto Łódź (136¹⁰) opracowały i wdrożyły procedury postępowania na wypadek fizycznych zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych.

(akta kontroli str. 110)

Wydział Edukacji posiadał wiedzę o rodzajach opracowanych i wdrożonych przez szkoły procedurach, w tym m.in.: postępowania w sytuacjach trudnych, postępowania w sytuacjach zagrożenia, postępowania w sytuacjach zagrożenia na terenie szkoły, procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych, procedury postępowania w sytuacjach zagrożenia zewnętrznego (w tym podłożenia bomby, terroryzmu i bioterroryzmu).

Organ prowadzący nie uczestniczył w tworzeniu tych dokumentów, jak również nie przekazywał wytycznych oraz nie opiniował tych procedur. Weryfikacja posiadania procedur następowała podczas kontroli prowadzonych w poszczególnych szkołach przez Wydział Edukacji lub Wydział Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa (w obszarze przepisów przeciwpożarowych). Weryfikacja polegała głównie na fizycznym sprawdzeniu posiadania odpowiednich procedur oraz dokumentacji potwierdzającej dokonanie szkoleń pracowników, przeglądów budynku, instrukcji obsługi urządzeń. Protokoły z kontroli nie wskazują jednoznacznie, aby kontrolujący dokonywali analizy i oceny merytorycznej procedur obowiązujących w szkołach.

(akta kontroli str. 9, 29-58)

1.4. W okresie objętym kontrolą Urząd nie uczestniczył w „Programie ograniczania przestępczości i aspołecznych zachowań Razem bezpiecznej im. Władysława Stasiaka na lata 2018-2020”.

(akta kontroli str. 10)

1.5. W latach szkolnych 2018/2019 i 2019/2020 zaewidencjonowano odpowiednio: 18 i 12 zdarzeń stanowiących fizyczne zagrożenia wewnętrzne. Wśród nich najwięcej dotyczyło bójek/bicia/kopania/szarpania (odpowiednio 15 i 8), które miały miejsce w szkołach podstawowych oraz zespołach szkolno-przedszkolnych. Wystąpiły również pojedyncze przypadki posiadania przez uczniów szkół podstawowych ostrego narzędzia (odpowiednio: jeden i trzy przypadki). Nie odnotowano przypadków wystąpienia zagrożeń zewnętrznych, ponieważ występujące – szczególnie w okresie przed maturami – informacje o podłożeniu ładunku wybuchowego nie zostały nigdy potwierdzone.

(akta kontroli str. 186-187)

Docierające do Wydziału Edukacji sygnały o problemach były każdorazowo analizowane i wyjaśniane z dyrektorami szkół w celu wypracowania odpowiednich działań. I tak np. od roku szkolnego 2017/2018 przyznane zostały dodatkowe godziny gminne we wszystkich szkołach – również w tych, gdzie nie wystąpiły zjawiska niepożądane - na realizację pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

¹⁰ Z tego: 90 szkół podstawowych oraz 46 szkół ponadpodstawowych.

W okresie tym, liczba dodatkowych godzin wynosiła łącznie: w szkołach podstawowych – 319, w gimnazjach – 78, w liceach ogólnokształcących – 68, a w szkołach zawodowych – 47. Zwiększenie godzin w poszczególnych szkołach uzależnione było od liczby uczących się w nich uczniów. Zwiększono również liczbę etatów pedagoga i psychologa we wszystkich szkołach.

(akta kontroli str.187-188,309)

1.6. Analiza dokumentacji dotyczącej 10 wybranych szkół w zakresie dokonywanej przez Urząd weryfikacji protokołów z kontroli zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z obiektów należących do tych placówek wykazała, że:

- realizując obowiązek wynikający z treści § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹¹, dyrektorzy ośmiu z 10 wybranych do analizy placówek oświatowych przekazali w 2019 roku do Wydziału Edukacji protokoły z przeglądu BHP. Dwie pozostałe placówki złożyły jedynie ocenę stanu bhp, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”),
- sześć szkół (z 10 objętych badaniem) wykazywało potrzeby dotyczące poprawy stanu bezpieczeństwa, tak jak na przykład: XXIII Liceum Ogólnokształcące: brak skrzydła bramy przy wejściu na boisko, czy wymiana części gniazd elektrycznych, Szkoła Podstawowa Nr 23 - oznakowanie w sposób widoczny i czytelny dróg komunikacyjnych w tym szczególnie stopnie ciągów komunikacyjnych, Szkoła Podstawowa Nr 30: wzmocnienie tylnej części konstrukcji bramki od strony południowej, czy wymiana okien grożących wypadnięciem,
- w odniesieniu do stwierdzonych w ww. protokołach potrzeb związanych z poprawą stanu bezpieczeństwa szkół, po przeanalizowaniu przez Wydział Edukacji:
 - a) zostały one umieszczone na listach potrzeb danej placówki (np. uzupełnienie skrzydła bramy i naprawa parkietu w małej Sali gimnastycznej w XXIII Liceum Ogólnokształcącym, czy naprawa placu zabaw przy Szkole Podstawowej Nr 30),
 - b) zabezpieczono środki finansowe m.in. na: naprawę instalacji wodnej oraz usunięcie awarii centralnego ogrzewania w łącznej kwocie 16,5 tys. zł dla XXIII Liceum Ogólnokształcącego, na pierwszy etap wymiany okien w Szkole Podstawowej Nr 30 w kwocie 50 tys. zł,
 - c) wyłączono z użytkowania place zabaw przy Szkole Podstawowej Nr 143,
 - d) z uwagi na charakter spraw wykazanych w protokołach nie podjęto działań. Dotyczyło to m.in. następujących spraw: uaktualnienie planów ewakuacji szkoły po przejęciu budynku B Szkoły Podstawowej Nr 44, wymiana niektórych gniazd elektrycznych w XXIII Liceum Ogólnokształcącym, czy oznakowanie w sposób widoczny i czytelny dróg komunikacyjnych, w tym szczególnie stopni ciągów komunikacyjnych w Szkole Podstawowej Nr 23.

Dwie z badanych szkół bezskutecznie ubiegały się o przyznanie środków finansowych na realizację niezbędnych remontów, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 189-248, 312-324)

¹¹ Dz.U. z 2020, poz. 1666. (dalej: rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r.).

1.7. W kontrolowanym okresie Urząd nie organizował dla szkół szkoleń dotyczących identyfikacji fizycznych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych (o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”). Niemniej jednak, w 2019 roku zainicjowane zostały działania edukacyjne i popularyzatorskie z zakresu bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej poprzez współpracę z Politechniką Łódzką.

(akta kontroli str. 85, 249-250)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Organ prowadzący nie podejmował działań mających na celu wsparcie szkół w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w tych placówkach poprzez wypracowanie standardów, wytycznych czy wzorcowych procedur wewnętrznych. Działania organu prowadzącego w tym zakresie ograniczyły się do wprowadzenia „Procedury w zakresie efektywnego systemu przepływu informacji na temat zdarzeń krytycznych w placówkach oświatowych prowadzonych przez Miasto Łódź”, określającej jedynie zasady i terminy informowania Wydziału Edukacji przez kierowników szkół i placówek oświatowych o wystąpieniu zdarzenia krytycznego. Zapewniło to możliwość bieżącego monitorowania występujących zagrożeń. Sporządzone zostały jedynie wytyczne w zakresie przygotowywania przez dyrektorów szkół planów ewakuacyjnych I stopnia na wypadek bezpośredniego zagrożenia.

Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Edukacji, „(...) W celu identyfikacji zagrożeń mając na uwadze wczesną identyfikację i korektę nieprawidłowości w dziedzinie bezpieczeństwa w placówkach nadzorowanych, uwzględnił ten problem w „Planie kontroli na rok 2019” zatwierdzonym przez Prezydenta Miasta Łodzi (...) W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że jednostki oświatowe prowadzą działalność zgodnie z obowiązującymi przepisami i procedurami wewnętrznymi.”

Ponadto Dyrektor stwierdziła, iż dyrektor szkoły „odpowiada za zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i pracownikom szkoły. Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo oświatowe¹² dyrektor wykonuje zadania związane z zapewnieniem uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę. Szczegółowe procedury funkcjonujące w szkole lub placówce są dokumentami wewnętrznymi i gromadzonymi oraz przechowywanymi na terenie danej jednostki. Wszelkiego typu procedury (także bezpieczeństwa) dyrektor szkoły wprowadza zarządzeniami wewnętrznymi.”

(akta kontroli str. 3-9)

Zdaniem NIK również na organie prowadzącym ciąży obowiązek związany z zapewnieniem bezpieczeństwa w szkołach uczniom oraz nauczycielom i innym pracownikom szkoły. Do takiego wniosku prowadzi chociażby analiza treści art. 10 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego, zgodnie z którym organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność, a do jego zadań należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

2. Organ prowadzący nie egzekwował w roku szkolnym 2019-2020 od dyrektorów szkół wykonywania obowiązku wynikającego z treści § 3 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r., w związku z czym z próby 10 szkół, dwie nie złożyły do Urzędu protokołów z przeglądu BHP.

¹² Dz.U. z 2020 r. poz. 910, ze zm.; dalej: Prawo oświatowe

Niewyegzekwowanie od dyrektorów niektórych szkół obowiązku wynikającego z ww. przepisu prawa wynikało – jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Edukacji – z przeoczenia pracowników Wydziału w związku z nadzorowaniem ponad 300 jednostek oświatowych.

(akta kontroli str. 189-248, 310-311, 325, 327)

3. Dokumentacja dotycząca dwóch szkół świadczyła o braku należytego wsparcia dyrektorów tych placówek ze strony organu prowadzącego w zakresie realizacji niezbędnych remontów, głównie wynikających z prawomocnych decyzji wydanych przez organy kontroli.

I tak:

- dyrektor XVIII Liceum Ogólnokształcącego bezskutecznie ubiegał się o przyznanie środków finansowych niezbędnych do wykonania decyzji Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej (MZ-5580/3/55-3/2008 z 11 lipca 2008 r.). Nieprawidłowości stwierdzone w ww. decyzji spowodowały, że budynek szkoły 12 lat temu uznany został za zagrażający życiu ludzi;

- dyrektor XXIII Liceum Ogólnokształcącego od listopada 2016 roku ubiegał się o przyznanie środków finansowych na wykonanie niezbędnego remontu dachu budynku i kominów wentylacyjnych, jak również od września 2018 roku na wykonanie niezbędnych prac wykazanych podczas kontroli przeciwpożarowej;

Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Edukacji, dokonana została analiza treści opinii Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej, a wskazane nieprawidłowości „(...) będą stopniowo eliminowane po zabezpieczeniu odpowiednich środków finansowych.” W stosunku do realizacji zaleceń dotyczących Łódzkiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego, Dyrektor wskazała, że w lipcu br. zostały zabezpieczone środki finansowe na wykonanie ekspertyzy technicznej wraz z projektem budowlanym określającym sposób usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących stanu technicznego budynku XXIII LO i dołożone zostaną starania aby środki finansowe na przeprowadzenie prac budowlanych zostały umieszczone w projekcie budżetu Miasta Łodzi na 2021 rok.

(akta kontroli str. 310-324, 325-327)

4. Organ prowadzący nie organizował w kontrolowanym okresie dla pracowników szkół, szkoleń dotyczących identyfikacji fizycznych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Zainicjowane w 2019 roku wspólnie z Politechniką Łódzką działania edukacyjne i popularyzatorskie z zakresu bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej w ocenie NIK są niewystarczające, tym bardziej, że głównie skierowane są one do uczniów i dotyczą jednego obszaru możliwych zagrożeń zewnętrznych. Według wyjaśnień Dyrektora Wydziału Edukacji, dyrektor szkoły, jako kierownik zakładu pracy odpowiada za zapewnienie bezpieczeństwa uczniom i pracownikom szkoły. Zgodnie z art. 68 ust. 1 pkt 6 Prawa oświatowego wykonuje zadania związane z zapewnieniem bezpieczeństwa uczniom i nauczycielom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę lub placówkę.

W ocenie NIK, biorąc pod uwagę treść art. 10 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy, również organ prowadzący ponosi obowiązki związane z zapewnieniem bezpieczeństwa w szkołach uczniom oraz nauczycielom i innym pracownikom szkoły. Dlatego też, zdaniem NIK, stanem oczekiwanym byłoby wspieranie dyrektorów i pracowników podległych placówek poprzez organizację szkoleń, czy

warsztatów dla podnoszenia ich wiedzy i praktycznej umiejętności identyfikacji ewentualnych zagrożeń.

(akta kontroli str. 9, 85, 249-250)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd nierzetelnie realizował działania dla zapewnienia bezpieczeństwa w szkołach w sytuacji wystąpienia zagrożeń, szczególnie zagrożeń zewnętrznych. Swoją działalność ograniczył do opracowania procedur pozwalających na szybkie uzyskiwanie informacji o zaistniałych wydarzeniach. Nie organizował również szkoleń czy warsztatów dla pracowników placówek oświatowych przygotowujących ich do podejmowania odpowiednich/oczekiwanych zachowań w razie wystąpienia zagrożenia zewnętrznego. Urząd, jako organ nadzorujący w ograniczonym zakresie sprawował nadzór nad podległymi placówkami szkolno-oświatowymi, co przejawiało się w nieegzekwowaniu od dyrektorów szkół wykonywania obowiązków wynikających z przepisów prawa jak również brakiem wsparcia finansowego w zakresie realizacji niezbędnych remontów wynikających szczególnie z wydanych decyzji organów kontrolnych.

OBSZAR

2. Współpraca z innymi instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa.

Opis stanu faktycznego

Urząd nie ustalił jednolitych zasad współpracy pomiędzy szkołami a jednostkami właściwymi w sprawach bezpieczeństwa.

W ramach działań związanych z bezpieczeństwem nauki i pracy, prowadzone były w szkołach pogadanki, prelekcje, spotkania z Policją i Strażą Miejską. Były to działania wynikające z poszczególnych programów wychowawczo-profilaktycznych szkół lub porozumień o współpracy zawieranych bezpośrednio między szkołami i partnerami w ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym.

(akta kontroli str. 251)

Stwierdzone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki stwierdzono następującą nieprawidłowość: Organ prowadzący nie wspomagał szkół w podejmowanej przez nie współpracy z instytucjami zajmującymi się sprawami bezpieczeństwa.

Jak wyjaśniła Dyrektor Wydziału Edukacji, *„Wydział Edukacji jako organ prowadzący nie określał dla wszystkich szkół jednolitych zasad współpracy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Szkoły określają procedury we własnym zakresie na podstawie ogólnie obowiązującego prawa oświatowego.”*

(akta kontroli str. 251)

Zdaniem NIK zaniechanie organu prowadzącego stanowiło naruszenie art. 10 ust. 1 pkt 1 Prawa oświatowego, zgodnie z którym organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność, a do jego zadań należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki.

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd, jako organ prowadzący nie wspomagał szkół w podejmowanych przez nie działaniach na rzecz współpracy z instytucjami zajmującymi się bezpieczeństwem.

IV. Wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o:

1. Opracowanie wytycznych/standardów dla dyrektorów szkół służących zapewnieniu bezpieczeństwa w szkołach.

2. Zwiększenie nadzoru nad dyrektorami szkół, w zakresie wykonywania przez nich obowiązków wynikających z przepisów prawa.
3. Zintensyfikowanie działań mających na celu realizację najpilniejszych prac remontowych związanych z wykonaniem decyzji odpowiednich organów kontroli.
4. Sukcesywne organizowanie dla szkół i placówek oświatowych szkoleń w zakresie identyfikacji zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.
5. Podejmowanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi właściwymi w sprawach bezpieczeństwa i określenie zasad współpracy między prowadzonymi szkołami a tymi podmiotami.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo
zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 30 lipca 2020 r.

Kontroler
Jolanta Nowak
Doradca ekonomiczny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysław Szewczyk

